

De geest van anarchie

De politie heeft het Vondelpark afgesloten. Het was er veel te druk, door het mooie weer. Op het journaal konden we zien hoe de veelal jonge bezoekers hutje mutje op elkaar zaten. Degenen die werden geïnterviewd zeiden dat ze genoeg hadden van de Coronaregels. Het moest nu maar eens over zijn.

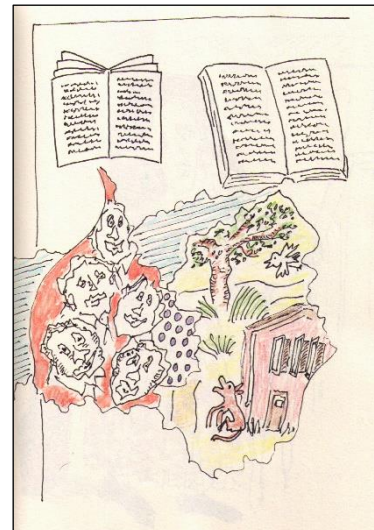
Nederlanders zijn een anarchistisch volk. 'Wie ben jij om mij de wet voor te schrijven? Ik bepaal zelf wel wat ik doe.'

Die houding is niet van vandaag of gisteren, ze gaat al honderden jaren terug. Naar de tijd van de tachtigjarige oorlog, de reformatie, de strijd tussen protestanten en katholieken, en ook van de vorming van Nederland. Toen werd de cultuur van onafhankelijkheid geboren, van opkomen voor eigen belang en eigen geweten, van verzet tegen de machthebbers. Je hebt sterke persoonlijkheden nodig om deze geest van anarchie te bezweren en verbinding te scheppen tussen eigenheimers en heethoofden. Willem van Oranje, de Vader des Vaderlands, is het destijds gelukt. Met vallen en opstaan kwam hij een eind. Hij moet een grote inspirator zijn geweest. Zijn opvolger, Johan van Barneveldt, wist er met enig geluk de vruchten van te plukken, zodat de Republiek der Zeven Provinciën uiteindelijk onafhankelijk werd.

Femke Halsema steekt er bleek bij af. Rutte trouwens ook, al schijnt die er wel wat van te kunnen.

Je hebt er een bijzonder talent voor nodig: het vermogen om mensen met heel verschillende opvattingen en belangen bijeen te brengen in een constructief gesprek. Kom daar eens om! Toch is dat wat er eind zestiende eeuw op grote schaal gebeurd is, met grote inzet, aanvankelijk met wisselend resultaat, op den duur niettemin succesvol. Eenheid vinden in verscheidenheid, dat was de grote opgave. Gezamenlijkheid creëren met respect voor eigenheid. Het is nog altijd dezelfde opgave als toen. Zelfs steeds sterker, lijkt het.

Anders dan in de ons omringende landen heeft deze geschiedenis ons een politieke cultuur gebracht van zoeken naar verbinding bij ogenschijnlijk onvereenigbare belangen en idealen. Het is het beroemde polderen. Schikken, plooiën, overleggen, speuren naar overtuigende argumenten en win-win situaties, daarop is ons hele staatsbestel gebouwd.

Maar je hebt er wel mensen voor nodig die met hun persoonlijkheid zo'n gesprek tot stand kunnen brengen, die bruggen kunnen bouwen en samenhang smeden. In Frankrijk, Duitsland, Engeland is politiek altijd primair een kwestie van machtsvorming gebleven, van elites en autoriteit. Bij ons was dat onmogelijk, op alle niveaus heerste spreiding van macht. Met als uiterste het versnipperde individualisme van vandaag de dag, een park vol mensen met schijt aan regels. Ik geef het je te doen, de geest van anarchie bezweren bij zo'n meute Vondelparkers.